

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

VALSTS PREZIDENTA PAZIŅOJUMS

Rīgā

2021. gada 28. janvārī

Nr. 1

Par priekšlikumiem likumprojekta “Latviešu vēsturisko zemju likums” otrajam lasījumam

Daru zināmu ka kā likumprojekta “Latviešu vēsturisko zemju likums” (Saeimas likumprojektu reģ. Nr. 788/Lp13) autors un iesniedzējs izskatīšanai Saeimā esmu iesniedzis Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijai savu redzējumu par likumprojektam otrajā lasījumā izskatāmajiem priekšlikumiem.

Pēc mana ieskata, tas gan darbā ar šo likumprojektu, gan arī kopumā stiprinātu ciešo sadarbību starp Valsts prezidentu un Saeimu likumdošanas jomā, Valsts prezidentam proaktīvi jau starp likumprojekta lasījumiem darot zināmu Saeimai savu viedokli par izskatāmajiem jautājumiem, kā arī sniedzot savus ierosinājumus un priekšlikumus izskatāmo likumprojektu saturiskai pilnveidošanai.

Tāpat esmu pārliecināts, ka mans viedoklis par izskatāmajiem priekšlikumiem varētu atvieglot Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas darbu ar likumprojektu “Latviešu vēsturisko zemju likums” pirms otrā lasījuma un veicinātu laba un Latvijas sabiedrībai nepieciešama likuma pieņemšanu.

I

Atzinīgi vērtēju Saeimas atsaucību likumprojektam “Latviešu vēsturisko zemju likums”, to pārliecinoši atbalstot pirmajā lasījumā (*sk. 13. Saeimas rudens sesijas astoņpadsmitās (ārkārtas attālinātās) sēdes turpinājuma 2020. gada 19. novembrī stenogrammu*).

Lielā latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu pārstāvju interese un paustais atbalsts šim likumprojektam pierāda, ka Latviešu vēsturisko zemju likums ir nepieciešams noregulējums Latvijas tiesību sistēmā, un tas aizpilda līdz šim normatīvi neregulētu, bet Latvijas valstij un sabiedrībai būtiski svarīgu jautājumu (*sk. arī Valsts prezidenta 2020. gada 24. septembra paziņojumu Nr. 16 "Par Latviešu vēsturisko zemju likumprojektu"*).

II

Saeimas noteiktajā priekšlikumu iesniegšanas termiņā Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisija saņēmusi 110 Saeimas sēdē balsojamus priekšlikumus, kas iesniegti Saeimas kārtības ruļļa 95. pantā noteiktajā kārtībā. Tāpat Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijai iesniegti Latvijas Universitātes Lībiešu institūta un Eiropas Latviešu apvienības ierosinājumi, kas skar atsevišķus likumprojekta aspektus.

Iesniegto priekšlikumu skaits norāda, ka Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijai stāv priekšā apjomīgs un atbildīgs darbs, lai pienācīgi sagatavotu likumprojektu izskatīšanai Saeimas sēdē otrajā lasījumā.

III

Katram likumprojektam ir savs mērķis un plāns (teleoloģija), kas nosaka likumprojekta tvērumu, tajā regulējamos jautājumus un regulējuma dziļumu un izvērsumu.

Formāli pirms otrā un trešā lasījuma priekšlikumus var iesniegt teju par jebkuru izskatāmā likumprojekta aspektu, arī pat par tādiem jautājumiem, kuri būtu risināmi pavisam citos likumos. Tomēr, ievērojot labas likumdošanas (leģisprudences) prasības, ir svarīgi konsekventi respektēt sākotnējo likumprojekta mērķi un plānu.

Ievērojot šīs prasības, savus apsvērumus par iesniegtajiem priekšlikumiem likumprojektam "Latviešu vēsturisko zemju likums" izteikšu, tos izvērtējot atbilstoši likumprojekta mērķim un plānam.

Aicinu līdzīgi rīkoties arī Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisiju, gatavojot likumprojektu "Latviešu vēsturisko zemju likums" izskatīšanai Saeimas sēdē otrajā lasījumā.

IV

Ņemot vērā likumprojekta "Latviešu vēsturisko zemju likums" mērķi un plānu (tā teleoloģiju), iesniegtos priekšlikumus iespējams vērtēt:

- a) kā tādus, kuri atbilst likumprojekta mērķim un plānam un kuri ir vērtīgs papildinājums iesniegtajam likumprojektam;
- b) kā tādus, kuri atrodas ārpus likumprojekta mērķa un plāna, vai nu likumprojekta regulējumu pārlietu paplašinot, aptverot tādus jautājumus, kuri

būtu risināmi citos likumos, vai tieši pretēji – likumprojekta regulējumu padarot seklāku un mazinot tā potenciālo iedarbību tiesiskajā un sociālajā realitātē;

c) kā tādus, kuri ir neitrāli attiecībā pret likumprojekta mērķi un plānu un kuru atbalstīšana varētu sniegt pozitīvu pienesumu likumprojektam, bet tam nav izšķiroša (princiipiāla) nozīme likumprojekta mērķu sasniegšanā.

A Likumprojekta pamatprincipi

V

Lai izslēgtu jebkādas interpretācijas par iesniegtā likumprojekta mērķi un plānu, vēlos īsumā atgādināt šā likumprojekta pamatprincipus (konceptuālās pamatnostādnes), uz kurām balstās iesniegtais likumprojekts.

Šie likumprojekta pamatprincipi būtu saglabājami un respektējami, arī izskatot iesniegtos priekšlikumus otrajā un trešajā lasījumā.

VI

Latviju veido piecas latviešu vēsturiskās zemes – Vidzeme, Latgale, Kurzeme, Zemgale un Sēlija (*sk. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 3. panta otro daļu*). Šīm latviešu vēsturiskajām zemēm ir raksturīga sava unikāla kultūrvēsturiskā vide, kas veidojusies gadsimtu gaitā, kā arī tām ir kopīga identitātes un piederības izjūta.

Katras latviešu vēsturiskās zemes teritoriālais tvērums un šo zemju savstarpējās saskares līnijas nav patvaļīgi vai politiski nosakāmas. Tās konstatējamas, pamatojoties uz objektīviem zinātniskiem kritērijiem, ņemot vērā visus sarežģītos procesus, kuri ietekmējuši katras latviešu vēsturiskās zemes veidošanos.

Latviešu vēsturisko zemju likumprojekta 1. un 2. pielikums, ievērojot Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 3. panta otrajā daļā noteikto, attiecīgi konstatē Latvijas pagastu un pilsētu piederību latviešu vēsturiskajām zemēm.

VII

Latviešu vēsturisko zemju savstarpējās saskares līnijas nesakrīt (un tām arī nav jāsakrīt) ne ar esošo plānošanas reģionu, ne ar valstspilsētu un novadu pašvaldību robežām.

Likumprojektā ir piedāvāts konstatēt latviešu vēsturisko zemju saskares līnijas ar precizitāti līdz pagastu un pilsētu robežām (nepieciešamības gadījumā arī veicot sīkāku iedalījumu, kad tam ir objektīvs pamatojums).

Atsevišķu plānošanas reģionu un pašvaldību teritorijās var ietilpt daļas no vairākām latviešu vēsturiskajām zemēm. Likumdevējam nav jātiecas nodrošināt te pilnīgu sakritību, piederību latviešu vēsturiskajām zemēm sasaistot ar šā brīža

vai iecerēto plānošanas reģionu vai pašvaldību robežām. Vēlos uzsvērt, ka latviešu vēsturisko zemju saskares līnijas ir veidojušās vēstures gaitā un tās ir objektīvi zinātniski konstatējamas, savukārt pastāvošās administratīvās robežas nosaka ekonomikas, attīstības un labākas pārvaldības organizācijas intereses, kā arī citi politiski novērtējami faktori.

Latvijas pagastu un pilsētu (atsevišķos gadījumos to daļu) piederība konkrētai latviešu vēsturiskajai zemei likumprojektā konstatēta, konsultējoties ar attiecīgās jomas ekspertiem un respektējot zinātniskus argumentus. Tāpat piedāvātais iedalījums ir apspriests ar ieinteresēto sabiedrību, un pret to nav izskanējuši būtiski iebildumi (*sk. likumprojekta "Latviešu vēsturisko zemju likums" anotācijas 6. sadaļu*).

Ja Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisija iecerējusi veikt kādas korekcijas šim piedāvājumam, aicinu šajos jautājumos uzklaut ekspertus un savus lēmumus balstīt zinātniskos argumentos.

VIII

Latviešu vēsturiskās zemes nav vēl viens administratīvi teritoriālā iedalījuma veids vai jauns pārvaldības līmenis.

Likumprojekta mērķis nav dublēt vai konkurēt ar citu likumu regulējumu, jo īpaši ar administratīvi teritoriālās reformas, pašvaldību vai plānošanas reģionu (potenciāli nākotnē – administratīvo reģionu) likumiem.

Šajā likumprojektā nevajadzētu iekļaut normas, kas noteiktu vai pat pārlemtu citu likumu tvērumā esošus jautājumus. Administratīvi teritoriālās reformas, pašvaldību un plānošanas reģionu (potenciāli nākotnē - administratīvo reģionu) jautājumi lemjami attiecīgajos likumos, ne šajā likumprojektā.

IX

Piedāvātais likumprojekts nav deklaratīvs regulējums, bet piedāvā pārdomātus horizontālās politikas instrumentus likumprojekta mērķu sasniegšanai.

Likumprojekts turpina un padziļina Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 13. punktu, kas prasa noteiktas valsts politikas izstrādi un īstenošanu latviešu vēsturisko zemju un arī kultūrtelpu ilgtspējīgai attīstībai.

Es aicinu respektēt un kā absolūti nepieciešamus saglabāt likumprojektā piedāvātos horizontālās politikas instrumentus – Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plānu, Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomi un Ministru kabineta ziņojumu par paveikto likumprojekta mērķu sasniegšanā un attīstības plāna īstenošanā.

B Likumprojekta nosaukums

X

Latviešu vēsturiskās zemes ir Satversmes ievadā lietots jēdziens Vidzemes, Latgales, Kurzemes, Zemgales un Sēlijas apzīmēšanai (iepriekš tikuši lietoti arī citi jēdzieni – Latvijas apgabali, kultūrvēsturiskie apgabali, vēsturiski etnogrāfiskie apgabali vai kultūrvēsturiskie reģioni).

Attiecīgo terminoloģiju vajadzētu vienādot un turpmāk konsekventi lietot Satversmes ievada jēdzienu. Tāpat vēlos norādīt, ka latviešu vēsturiskajā zemē ietilpst kā pagasti, tā arī pilsētas (*sk. arī Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 3. panta otro daļu*).

Nav pamatots priekšlikums nodalīt pilsētas no latviešu vēsturiskajām zemēm (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 1. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Viktors Valainis*). Latviešu vēsturiskā zeme sevī jau ietver ne tikai pagastus (lauku apvidus), bet arī pilsētas. Pilsētas vai to daļas var veidot un arī veido savas unikālas kultūrtelpas konkrētas latviešu vēsturiskās zemes ietvaros (tāpat kā unikālas kultūrtelpas pastāv atsevišķos pagastos vai to daļās, vai vairākos pagastos kopā).

XI

Jau šobrīd latviešu vēsturisko zemju ģerboņus nosaka atsevišķs likums – 2012. gada 22. marta Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likums. Šis likums ir vēsturiski tradicionāls Latvijas tiesību sistēmā (*sk. arī 1930. gada 26. aprīļa Noteikums par Latvijas apgabalu ģerboņiem*), un tam ir sava vieta un funkcija mūsu likumdošanas struktūrā.

Es aicinātu atstāt šo likumu kā spēkā esošu un tā regulējumu nepārcelt uz Latviešu vēsturisko zemju likumprojektu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 2., 12., 63. un 80. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Juris Pūce*).

Būs nepieciešami atsevišķi grozījumi Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likumā, visupirms jau Sēlijas ģerboņa noteikšanai (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 78. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Juris Pūce*). Taču vēlos aicināt šīs izmaiņas veikt Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likumā, saglabājot tā spēkā esamību.

Strādājot kopā ar Valsts Heraldikas komisiju, esmu gatavs iesniegt Saeimai izskatīšanai nepieciešamos šā likuma grozījumus.

Šim nolūkam gan vajadzētu papildināt Latviešu vēsturisko zemju likumprojekta 3. pantu, tajā paredzot:

“Latviešu vēsturisko zemju ģerboņus nosaka atsevišķs likums.”

XII

Šāds papildinājums daļēji risinātu jautājumu par latviešu vēsturisko zemju simboliku (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 49. priekšlikumu, kuru*

iesnieguši deputāti Edmunds Teirumnieks, Jānis Dūklavs, Janīna Kursīte, Mārtiņš Bondars, Aldis Adamovičs, Jānis Tutins, Inga Goldberga un Janīna Jalinska, turpmāk – deputātu grupa).

Es aicinu respektēt Latvijas tiesību sistēmas tradīciju, ka latviešu vēsturisko zemju ģerboņus nosaka pats likumdevējs ar atsevišķu likumu, nevis kāda institūcija uz likuma pamata.

Pēc analogijas ar latviešu vēsturisko zemju ģerboņiem būtu korekti latviešu vēsturisko zemju karogus noteikt ar atsevišķu likumu. Tomēr te vērā ņemams, ka nepieciešamība pēc sava karoga līdz šim visās latviešu vēsturiskajās zemēs nav apzināta. Tādēļ šim brīdim lietderīgi būtu paredzēt individuālu procedūru, kādā veidā var tikt apstiprināti atsevišķi latviešu vēsturisko zemju karogi (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 49. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

Rosinu attiecīgo jautājumu risināt Latviešu vēsturisko zemju likumprojekta 3. pantā, tajā paredzot:

“Latviešu vēsturiskās zemes karogu pēc Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomes priekšlikuma apstiprina Valsts prezidents, ņemot vērā Valsts Heraldikas komisijas atzinumu.”

C Likumprojekta preambula

XIII

Augstu vērtēju Saeimas atsaucību akceptēt manu ierosinājumu šajā likumprojektā ietvert preambulu kā atsevišķu teksta iedalījuma vienību.

Preambula ir nozīmīga likuma sastāvdaļa, kas dod iespēju pašam likumdevējam noteikt attiecīgā likuma garu, tā pamatā esošo vērtību un tiesībpolitisko interešu kontekstu, kā arī likuma atslēgas jēdzienu un mērķu tvērumu.

Es aicinātu Saeimu arī turpmāk apsvērt iespēju plašāk izmantot tiesības pievienot likumiem to preambulas. Tas varētu atvieglot tiesību piemērotāju darbu un sekmēt efektīvu likumdevēja un tiesību piemērotāja mijiedarbību likuma mērķu sasniegšanai.

Tajā pašā laikā vēlos uzsvērt, ka preambulas jēga nav atkārtot pašā likumā ietvertu tekstu, kā arī tajā nevajadzētu ietvert atsevišķas patstāvīgas tiesību normas.

Tāpat preambulas uzdevums nav detalizēti atspoguļot kāda jautājuma vēsturisko attīstību. Preambulā likumdevējs akcentē tikai pašus svarīgākos un precīzai likuma piemērošanai nepieciešamos elementus. Kā likuma iedalījuma vienība preambula normatīvi nosaka attiecīgos elementus. Ar preambulas palīdzību likumdevējs detalizēti neskaidro un nepamato attiecīgos elementus – to skaidrošana un detalizācija ir un paliek zinātnes (doktrīnas) kā tiesību palīgavota uzdevums.

XIV

Satversmes ievads 1918. gada 18. novembrī proklamētās Latvijas Republikas tapšanas procesu un valstiskuma idejas attīstību atstāj Satversmes iztulkošanai, ko veic tiesību piemērotāji un zinātnie (doktrīna), Satversmes ievada tekstā tikai akcentējot attiecīgo procesu būtiskākos pamatprincipus.

Es aicinātu līdzīgu pieeju saglabāt arī šā likumprojekta preambulā, un tajā normatīvi nerisināt jautājumu par atsevišķiem Latvijas Republikas tapšanas procesa elementiem (piemēram, preambulā ietverot norādes uz Latgales kongresa un Latviešu pagaidu nacionālās padomes lēmumiem) (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 3. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

Vēlos uzsvērt, ka jau šobrīd likumprojekta preambulā – līdzīgi kā Satversmes ievadā – ir iekodēts viss 1918. gada 18. novembrī proklamētās Latvijas Republikas tapšanas un valstiskuma idejas attīstības process, un tā apzināšana ir tiesību piemērotāja uzdevums, pienācīgi iztulkojot Satversmes ievadu un šā likumprojekta preambulu.

Latvijas tiesību praksē un tiesību zinātnē attiecīgie jautājumi ir precīzi detalizēti un izmantojami šā likumprojekta piemērošanā (*sk. Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisijas 2012. gada 17. septembra viedokli "Par Latvijas valsts konstitucionālajiem pamatiem un neaizskaramo Satversmes kodolu" un Satversmes tiesas 2007. gada 29. novembra spriedumu lietā Nr. 2007-10-0102*).

Īpaši attiecībā uz Latgales kongresa vēsturisko nozīmi vēlos uzsvērt, ka tā jau ir Latvijas tiesību sistēmā normatīvi noteikta (*sk. likuma "Par svētku, atceres un atzīmējamām dienām" 2. pantu, kas 26. aprīli nosaka kā Latgales kongresa dienu*).

XV

Vairāki priekšlikumi paredz aktualizēt lībiešu kā Latvijas pirmiedzīvotāju (senas pamattautības) atspoguļojumu likumprojekta preambulā (*jo īpaši sk. Latvijas Universitātes Lībiešu institūta 2020. gada 6. oktobra vēstuli Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijai*).

Atbalstu to, ka likumprojekta preambulā jāatspoguļo lībiešu kultūrvēsturiskās vides un identitātes nozīmīgums Latvijas sabiedrībai un Latvijas valstij. Preambulā gan nebūtu jāietver konkrēti noregulējumi, kas vērsti uz valsts un pašvaldību pienākumu noteikšanu šajā jomā; tas darāms konkrētos likumprojekta pantos.

Šajā ziņā būtu atbalstāms priekšlikums likumprojekta preambulas otrajā rindkopā plašāk atspoguļot lībiešu nozīmi latviešu nācijas tapšanā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 6., 7. un 9. priekšlikumu, kuru iesniegušas deputātes Inese Voika un Marija Golubeva, deputāts Aleksandrs Kiršteins un deputātu grupa*).

Attiecīgi likumprojekta preambulas otrās rindkopas pirmo teikumu patiešām varētu izteikt šādi:

“Latviešu vēsturiskajās zemēs uz kuršu, latgaļu, zemgaļu un sēļu sentautu, kā arī seno zemes pirmiedzīvotāju lībiešu kultūras un valodas bāzes veidojusies latviešu nācija.”

Nedomāju, ka būtu pārskatāma šā likumprojekta preambulas pirmā rindkopa, jo tā saskaņota ar Satversmes ievadu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 5. priekšlikumu, kuru iesniegušas deputātes Inese Voika un Marija Golubeva*).

Pēc mana ieskata, 5. priekšlikuma ideja jau ietverta likumprojekta 5. panta trešajā daļā un attiecīgi šajā vietā būtu fiksējama mūsu kopējā atbildība par lībiešu valodas un kultūras saglabāšanu un attīstību (*sk. arī likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 30. priekšlikumu, kuru iesniegušas deputātes Inese Voika un Marija Golubeva*).

XVI

Nav nepieciešams likumprojekta preambulā izsmeļoši un detalizēti uzskaitīt visas mazākumtautības, kuras ietekmējušas latviešu nāciju vēstures gaitā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 6. un 8. priekšlikumu, kurus iesniegušas deputātes Inese Voika, Inese Ikstena un Marija Golubeva, kā arī deputāts Aleksandrs Kiršteins*).

Likumprojekta preambulā šobrīd precīzi uzrādīta mazākumtautību ietekme uz latvietību un ietverts atvērta latvietības koncepts. Tas noteikti būtu saglabājams likumprojekta preambulā.

Ņemot vērā, ka lībiešu noregulējums varētu tikt pārcelts uz likumprojekta preambulas otrās rindkopas pirmo teikumu (*sk. iepriekš XV sadaļu*), rindkopas otrais teikums varētu tikt izteikts šādi:

“Latvietība visos laikos bijusi atvērta mijiedarbībai ar latviešu vēsturiskajās zemēs dzīvojošām mazākumtautībām.”

XVII

Atbalstu priekšlikumu likumprojekta preambulā izcelt latgaliešu rakstu valodas kā vēsturiska latviešu valodas paveida nozīmi (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 9. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

Norādi uz divām latviešu rakstu valodas tradīcijām varētu uzņemt likumprojekta preambulas trešās rindkopas otrajā teikumā, to izsakot šādi:

“Latvietības daudzveidība, divas latviešu rakstu valodas tradīcijas, kultūrtelpas un latviešu vēsturisko zemju kultūrvēsturiskā vide ir latviešu nācijas kopējā bagātība, kas ir valstiski atbalstāma un attīstāma.”

Savukārt likumprojekta preambulas trešās rindkopas pirmajā teikumā formulējumi “valodas dialekti un izloksnes” attiecīgi varētu vispārināt kā “valodas formas”.

XVIII

Attiecībā uz priekšlikumiem specifiski izcelt Rīgu kā Latvijas galvaspilsētu un arī atsevišķu latviešu vēsturisko zemi, tomēr uzskatu par lietderīgu saglabāt sākotnējo koncepciju, ka Rīga ir svarīga Vidzemes kā latviešu vēsturiskās zemes sastāvdaļa, to nenodalot atsevišķi (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 4., 17. un 110. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Viktors Valainis*).

Pēc mana ieskata, aktualizētie jautājumi drīzāk būtu risināmi ar speciāliem noregulējumiem par Rīgu kā Latvijas galvaspilsētu vai Rīgas metropoles areālu jaunajā pašvaldību likumā vai pat atsevišķā likumā. Vēlos uzsvērt, ka Latvijas tiesību sistēmai ir bijis tradicionāls atsevišķs likums par Rīgu (*sk. 1931. gada 3. februāra Likumu par Latvijas galvas pilsētu un 1992. gada 10. jūnija likumu "Par galvaspilsētas Rīgas pašvaldību"*).

Savukārt priekšlikums likumprojekta preambulā paredzēt atkāpju no latviešu vēsturisko zemju saskares līnijām apspriešanu ar šo zemju pārstāvjiem neatbilst preambulu veidošanas principiem, jo paredz pārāk konkrētu procedurālu noregulējumu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 10. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

D Likumprojekta 1. pants

XIX

Savu redzējumu par pilsētu nodalīšanu no latviešu vēsturiskajām zemēm un latviešu vēsturisko zemju ģerboņiem esmu paudis saistībā ar priekšlikumiem par likumprojekta nosaukuma maiņu (*sk. iepriekš X - XII sadaļu*).

Aicinātu atbilstoši respektēt šo nostāju arī likumprojekta 1. pantā, starp likumprojekta mērķiem neizceļot pilsētu nodalīšanu un latviešu vēsturisko zemju ģerboņu noteikšanu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 12. un 13. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Juris Pūce un deputāts Viktors Valainis*).

XX

Pēc mana ieskata, varētu tikt atbalstīta Saeimas deputātu rosinātā norāde uz latviešu vēsturiskās zemes identitāti kā pamatu līdzsvarotai valsts sociāli ekonomiskajai attīstībai, kā arī pienākums veikt latviešu vēsturisko zemju un to kultūrvēsturiskās vides popularizēšanu un savstarpēju iepazīšanu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 14. un 15. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Viktors Valainis un deputātu grupa*).

Es šo regulējumu redzētu drīzāk likumprojekta 5. pantā, kas paredz valsts pienākumus likuma mērķu sasniegšanā, nevis likumprojekta 1. pantā, kas ar pietiekami augstu abstrakcijas pakāpi nosaka likumprojekta mērķus.

XXI

Priekšlikumam par identitātes jēdziena detalizēšanu nav principiālas nozīmes likumprojekta sistēmā – ja Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisija uzskata to par lietderīgu, neiebilstu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 11. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

E Likumprojekta 2. pants

XXII

Šā likumprojekta uzdevums ir konstatēt Latvijas pagastu un pilsētu piederību konkrētai latviešu vēsturiskai zemei. Šo uzdevumu paredz spēkā esoša norma (*sk. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 3. panta otro daļu*). Tas ir arī viens no šā likumprojekta pamatprincipiem (*sk. iepriekš VI sadaļu*).

Līdz ar to rosinu neatbalstīt priekšlikumus par likumprojekta 2. panta pirmās daļas formulējumiem, kas atstātu ārpus likumprojekta tam pievienotos pielikumus, vai ieviestu Rīgu kā atsevišķu latviešu vēsturisko zemi (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 16. un 17. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Viktors Valainis un deputāts Juris Pūce*).

XXIII

Viens no šā likumprojekta pamatprincipiem prasa neuzņemt likumprojektā regulējumus, kas būtu kāda cita likuma, šajā gadījumā – Administratīvo reģionu likuma, jautājums (*sk. iepriekš VIII sadaļu*).

Attiecīgi aicinātu neveidot atsevišķu daļu ar norādes normām par latviešu vēsturisko zemju atbalsta pasākumiem (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 18. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

XXIV

Attiecībā uz likumprojekta 2. panta otrās daļas formulējumu aicinu atbalstīt Saeimas Juridiskā biroja priekšlikumu likumprojekta 2. panta otrās daļas formulējumam (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 20. priekšlikumu, kuru iesniedzis Saeimas Juridiskais birojs*).

Pēc mana ieskata, Saeimas Juridiskais birojs piedāvājis korektu un pietiekamu likumprojekta atvēršanu kultūrtelpu regulējuma daļējai uzņemšanai šajā likumprojektā, kas nepieciešams likumprojekta mērķu sasniegšanai, būtisku regulējuma daļu atstājot Nemateriālā kultūras mantojuma likumā.

Neesmu pārliecināts par nepieciešamību attiecībā uz kultūrtelpām ietvert atsevišķu norādi uz Valsts valodas likumu, jo īpaši tādēļ, ka šajā likumprojektā par lībiešu valodas lietojumu tiktu ietverts atsevišķs regulējums (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 19. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

F Likumprojekta 3. pants

XXV

Likumprojekta 3. pantā, kas definē latviešu vēsturiskās zemes, neredzu principiālus iebildumus priekšlikumiem, kas vērsti uz latviešu vēsturiskās zemes jēdziena skaidrojuma detalizēšanu un piederības latviešu vēsturiskajām zemēm kritērija precizēšanu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 21., 22. un 24.priekšlikumu, kurus iesniegusi deputātu grupa, deputāts Juris Pūce un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Artūrs Toms Plešs*).

Papildus atgādinu par nepieciešamību šajā pantā ietvert normu par atsevišķu latviešu vēsturisko zemju ģerboņu likumu, kā arī noteikt latviešu vēsturisko zemju karogu apstiprināšanas kārtību (*sk. iepriekš XI un XII sadaļu*).

XXVI

Nevaru piekrist priekšlikumiem izslēgt no likumprojekta tā 1. un 2. pielikumu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 23. un 25. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Juris Pūce un deputāts Viktors Valainis*).

Kā jau esmu minējis iepriekš, šāda pieeja neatbilst likumprojekta pamatprincipiem un spēkā esošas tiesību normas prasībām (*sk. iepriekš VI un XXII sadaļu*).

G Likumprojekta 4. pants

XXVII

Pretēji Saeimas Juridiskā biroja priekšlikumam, tomēr aicinu saglabāt likumprojekta 4. pantu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 26. priekšlikumu, kuru iesniedzis Saeimas Juridiskais birojs*).

Ir principiāli svarīgi noteikt, ka latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu identitātes uzturēšana un kultūrvēsturiskās vides ilgtspējīga attīstība primāri ir pašu vietējo kopienu atbildības jautājums. Šajos jautājumos visupirms ir jārikojas pašiem vietējās kopienās, un tikai tad valstij un pašvaldībām ir pienākums sniegt atbalstu un līdzdarboties.

Identitāti un kultūrvēsturisko vidi nevar uzturēt piespiedu kārtā no augšas, tai jābūt pašu vietējo kopienu dziļi izjustai nepieciešamībai.

XXVIII

Aicinātu ņemt vērā Eiropas Latviešu apvienības ierosinājumu likumprojekta 4. pantā atteikties no jēdziena “ikviens latviešu vēsturisko zemju iedzīvotājs”, jo patiešām likumprojektam ir jāaptver arī tos latviešu vēsturiskajām

zemēm piederīgos, kas dzīvo ārpus konkrētās latviešu vēsturiskās zemes, tostarp diasporā (*sk. Eiropas Latviešu apvienības 2020. gada 29. decembra vēstuli Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijai*).

Attiecīgi likumprojekta 4. panta pirmajā daļā vārdus “ikvienam latviešu vēsturiskās zemes iedzīvotājam” rosinātu aizstāt ar vārdu “ikvienam”, savukārt šā panta otrajā daļā – vārdus “attiecīgās zemes iedzīvotāju” aizstāt ar vārdiem “attiecīgās kopienas”.

Tas risina arī Saeimas deputātu aktualizēto priekšlikumu, kurš attiecīgi būtu uzskatāms par iekļautu šajā manā ierosinājumā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 27. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

XXIX

Priekšlikumam par identitātes jēdziena detalizēšanu nav principiālas nozīmes likumprojekta sistēmā – ja Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisija uzskata to par lietderīgu, neiebilstu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 28. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

H Likumprojekta 5. pants

XXX

Ņemot vērā likumprojekta sākotnējo sistēmu un arī otrajam lasījumam iesniegtos priekšlikumus, būtu saglabājami divi atsevišķi panti, kas dalīti noteiktu valsts un pašvaldību pienākumus likuma mērķu sasniegšanā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 36. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Juris Pūce*).

XXXI

Aicinu atbalstīt iesniegto priekšlikumu, kas detalizē likumprojekta 5. panta otrajā daļā paredzēto valsts pienākuma apjomu, ietverot norādi arī uz nepieciešamo finansiālo atbalstu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 29. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

Tāpat uzskatu par svarīgu šajā likumprojekta pantā regulēt jautājumus par latgaliešu rakstu valodas un lībiešu valodas lietojumu, kā arī novada mācības saturu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 31., 34. un 35. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

Te gan būtu pievēršama uzmanība labākiem un precīzākiem normu formulējumiem (piemēram, neesmu pārliecināts par iespējām jau šobrīd nodrošināt obligātu latgaliešu rakstu valodas apguvi Latgales skolās, tāpat neredzu šķēršļus, kāpēc latgaliešu rakstu valodu vai lībiešu valodu nebūtu iespēja fakultatīvi apgūt citās Latvijas skolās).

Principiāli svarīgi būtu atbalstīt priekšlikumu par valsts pienākumu nodrošināt lībiešu identitātes un kultūrvēsturiskās vides aizsardzību (*sk. iepriekš*

XV sadaļu un likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 30. priekšlikumu, kuru iesniegušas deputātes Inese Voika un Marija Golubeva).

XXXII

Kā jau esmu norādījis, viens no šā likumprojekta pamatprincipiem prasa neuzņemt likumprojektā regulējumus, kas būtu kāda cita likuma, šajā gadījumā – Administratīvo reģionu likuma un jaunā pašvaldību likuma, jautājums (*sk. iepriekš VIII sadaļu*).

Attiecīgi aicinātu neveidot atsevišķu daļu ar norādēm par Administratīvo reģionu likumā regulējamiem jautājumiem, jo īpaši tādēļ, ka nav nepieciešams panākt sakritību starp administratīvajiem reģioniem un pašvaldībām, no vienas puses, un latviešu vēsturiskajām zemēm, no otras puses (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 33. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

Tāpat neredzu principiālu nepieciešamību atsevišķi nodalīt valsts pienākumus valstspilsētu atbalstam, kā arī skart jautājumu par valstspilsētu pašvaldības tiesībām, kas arī nav šā likumprojekta jautājums (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 32. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Viktors Valainis*).

I Likumprojekta 6. pants

XXXIII

Aicinu atbalstīt iesniegto priekšlikumu, kas detalizē likumprojekta 6. panta pirmajā daļā paredzēto pašvaldību pienākuma apjomu, tostarp ietverot norādi arī uz nepieciešamo finansiālo atbalstu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 37. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

Tāpat uzskatu par svarīgu šajā likumprojekta pantā konceptuāli regulēt jautājumus par latgaliešu rakstu valodas un lībiešu valodas lietojumu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 40. un 42. priekšlikumu, kurus iesniegušas deputātes Inese Voika un Marija Golubeva un deputātu grupa*).

Te gan būtu pievēršama rūpīga uzmanība labākiem un precīzākiem normu formulējumiem (piemēram, neesmu pārliecināts par iespējām jau šobrīd nodrošināt obligātu latgaliešu rakstu valodas apguvi Latgales skolās, kā arī pieļaujamību noteikt latgaliešu rakstu valodas obligātu lietojumu pašvaldības pasākumos un ikdienas darbos, tāpat būtu paredzams pienākums līdzās norādēm latgaliešu rakstu valodā un lībiešu valodā nodrošināt atbilstīgas norādes latviešu valodā).

Neiebilstu Saeimas Juridiskā biroja priekšlikumam (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 39. priekšlikumu, kuru iesniedzis Saeimas Juridiskais birojs*).

XXXIV

Esmu jau iepriekš norādījis uz nepieciešamību korigēt likumprojekta 4. panta formulējumus (*sk. iepriekš XXVIII sadaļu*).

Veicot šo korekciju, nebūtu nepieciešams attiecīgos jautājumus risināt šajā pantā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 38. un 43. priekšlikumu, kurus iesniegusi deputātu grupa*).

Pēc mana ieskata, šobrīd nebūtu lietderīgi paredzēt pašvaldību pienākumu speciāli atbalstīt citu latviešu vēsturisko zemju un citu kultūrtelpu piederīgos.

XXXV

Viens no šā likumprojekta pamatprincipiem prasa neuzņemt likumprojektā regulējumus, kas varētu latviešu vēsturiskās zemes pārveidot par kādām atsevišķām pārvaldības formām, kas konkurētu ar pašvaldībām un plānošanas reģioniem (nākotnē – administratīvajiem reģioniem). Tāpat ir ļoti svarīgi arī respektēt likumprojektā ietvertos horizontālās un koordinējošās politikas instrumentus likumprojekta mērķu sasniegšanai (*sk. iepriekš VIII un IX sadaļu*).

Šajā kontekstā principiāli nevaru piekrist deputāta Viktora Valaiņa priekšlikumiem veidot katras atsevišķas latviešu vēsturiskās zemes padomi (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 44., 64. – 71., 79. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Viktors Valainis*). Šāds modelis ir nesavienojamā pretrunā ar likumprojekta mērķi un plānu.

Tāpat neredzu principiālu nepieciešamību skart jautājumu par valstspilsētu pašvaldības pienākumiem, kas nav šā likumprojekta jautājums (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 41. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Viktors Valainis*).

J Likumprojekta 7. pants

XXXVI

Atbilstoši likumprojekta pamatprincipiem Latviešu vēsturisko zemju attīstības plānā nebūtu atsevišķi izceļamas pilsētas, jo tās kopā ar pagastiem ir uzskatāmas par piederīgām latviešu vēsturiskajām zemēm (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 45. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Viktors Valainis*).

Nedomāju, ka ir nepieciešams šo pantu papildināt ar norādēm uz konkrētiem finansējuma avotiem un jaunu plānu izstrādi (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 46. un 47. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Viktors Valainis un deputātu grupa*).

Iespējams, te noderīgi būtu uzklaut Kultūras ministrijas redzējumu, kura ir atbildīga par Latviešu vēsturisko zemju attīstības plāna izstrādi.

K Likumprojekta 8. pants

XXXVII

Viens no šā likumprojekta pamatprincipiem prasa saglabāt tajā ietvertos horizontālās pārnozaru politikas instrumentus likumprojekta mērķu sasniegšanai. Esmu jau uzsvēris, ka piedāvātais likumprojekts nav deklaratīvs regulējums, bet paredz pārdomātus horizontālās sadarbības politikas instrumentus likumprojekta mērķu sasniegšanai.

Viens no šādiem būtiskiem politikas instrumentiem ir Latviešu vēsturisko zemju attīstības padome (*sk. iepriekš IX sadaļu*).

Tādēļ principiāli aicinu saglabāt likumprojektā šo padomi (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 48. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Juris Pūce*).

XXXVIII

Attiecībā uz priekšlikumu Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomei piešķirt tiesības lemt par latviešu vēsturisko zemju simboliku, aicinu ņemt vērā manus ierosinājumus likumprojekta 3. panta formulējumiem, kas nokārtotu jautājumu par latviešu vēsturisko zemju ģerboni un karogu (*sk. iepriekš XI, XII un XXV sadaļu, ka arī likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 49. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*).

Tāpat neesmu pārliecināts par iespējām apstiprināt, tātad normēt tradīcijas vai latviešu vēsturiskajai zemei raksturīgas izpausmes (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 49. priekšlikumu, kuru iesniegusi deputātu grupa*). Attiecīgi jautājumi pēc būtības būtu risināmi Nemateriālā kultūras mantojuma likumā noteiktajā kārtībā.

XXXIX

Ievērojot Saeimas Juridiskā biroja apsvērumus par Valsts prezidenta un Saeimas pārstāvja pilnvaru termiņu Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomē, esmu uzskatījis par pašsaprotamu, ka šā pārstāvja pilnvaru termiņš attiecīgi sakristu ar Valsts prezidenta un Saeimas pilnvaru termiņu (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 50. priekšlikumu, kuru iesniedzis Saeimas Juridiskais birojs*).

Ja Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisija uzskatītu par nepieciešamu attiecīgo regulējumu precizēt, man nav pret to iebildumu.

Neiebilstu pret priekšlikumiem, kas iesniegti ar mērķi precizēt un tehniski sakārtot jautājumus par Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomes sastāva un darbības jautājumiem (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 54., 55., 59., 60. un 61. priekšlikumu, kurus iesniedzis vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Artūrs Toms Plešs, deputāts Viktors Valainis un Saeimas Juridiskais birojs*).

XL

Man nav iebildumu pret tieslietu ministra uzņemšanu Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomē, kā arī ierosinājumu noteikt izglītības un zinātnes ministru par šīs padomes priekšsēdētāja vietnieku (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 52. un 58. priekšlikumu, kurus iesniedzis Ministru prezidenta biedrs, tieslietu ministrs Jānis Bordāns un deputātu grupa*).

Man nav skaidrs pamatojums ekonomikas ministra, satiksmes ministra un zemkopības ministra izslēgšanai no Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomes sastāva. Šo ministru kompetencē ir jautājumi, kas skar horizontālās pārnozaru politikas īstenošanu šā likumprojekta mērķu sasniegšanā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 51. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Viktors Valainis*).

Es neredzu nepieciešamību padomes sastāvā paredzēt dalības tiesības ar balsstiesībām valstspilsētu deleģētiem pārstāvjiem (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 53. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Viktors Valainis*). Valstspilsētas līdzās novadu pašvaldībām atbilstoši likumprojekta 8. panta otrās daļas 4. punktam jau būs iesaistītas pašvaldību pārstāvju deleģēšanā darbam Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomē, un dubulta pārstāvniecības kvota te nebūtu jēdzīga.

Savukārt jautājums par lībiešu kopienas pārstāvja dalību padomē ar balsstiesībām varētu būt diskutējams kopsakarā ar priekšlikumu paredzēt balsstiesības diviem sabiedrības pārstāvjiem (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 56. un 57. priekšlikumu, kurus iesniegušas deputātes Inese Voika un Marija Golubeva un deputātu grupa*). Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisija varētu izvērtēt iespējas piešķirt balsstiesības sabiedrības pārstāvjiem, nosakot arī to deleģēšanas kārtību.

L Likumprojekta 9. pants

XLI

Ministru kabineta ziņojums par paveikto likumprojekta mērķu sasniegšanā un attīstības plāna īstenošanā, kā arī par iecerēto darbību ir būtisks pārnozaru politikas instruments, kas dod iespēju regulāri sekot līdzi attīstībai šajā jomā.

Tāpat pienākums sniegt ziņojumu reizi gadā atbilst mūsu parlamentārajai tradīcijai arī citos nozīmīgos valsts politikas jautājumos (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 62. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Juris Pūce*).

Aicinātu saglabāt ikgadējo ziņojumu arī par šiem jautājumiem.

M Likumprojekta pārejas noteikumi

XLII

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus par likumprojekta 8. pantu (*sk. iepriekš XXXVII – XL sadaļu*), aicinu saglabāt likumprojekta pārejas noteikumu 1. punktu tā iesniegtajā redakcijā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 72. un 73. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Juris Pūce un deputāts Viktors Valainis*).

Līdzīgi arī būtu saglabājams likumprojekta pārejas noteikumu 2. punkts tā iesniegtajā redakcijā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 74. un 75. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Juris Pūce un deputāts Viktors Valainis*), ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus par likumprojekta 7. pantu (*sk. iepriekš XXXVI sadaļu*).

Te arī būtu vērā ņemams spēkā esošais Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 13. punkts, kas paredz, ka Ministru kabinets sešu mēnešu laikā pēc Latviešu vēsturisko zemju likuma pieņemšanas apstiprina attiecīgo attīstības plānu.

Tieši tāpat aicinātu saglabāt likumprojekta pārejas noteikumu 3. punktu tā iesniegtajā redakcijā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 76. un 77. priekšlikumu, kurus iesniedzis deputāts Juris Pūce un deputāts Viktors Valainis*), ņemot vērā manus iepriekš minētos apsvērumus (*sk. iepriekš, jo īpaši XLI sadaļu*).

XLIII

Attiecībā uz priekšlikumiem par Sēlijas ģerboni un latviešu vēsturisko zemju ģerboņu likumu, aicinu ņemt vērā manus ierosinājumus likumprojekta 3. panta formulējumiem (*sk. iepriekš XI, XII un XXV sadaļu, kā arī likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 78. un 80. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Juris Pūce*).

Līdz ar to būtu vietā jautājums par nepieciešamo grozījumu sagatavošanu Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likumā, ko es varētu uzņemties.

XLIV

Tā kā esmu aicinājis neatbalstīt pieeju veidot katras atsevišķas latviešu vēsturiskās zemes padomi, jo tas principiāli neatbilst likumprojekta pamatprincipiem (*sk. iepriekš XXXV sadaļu*), aicinu attiecīgi neatbalstīt arī piedāvāto pārejas noteikumu saistībā ar šo ideju (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 79. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Viktors Valainis*).

Jau vairākkārt esmu norādījis, ka viens no šā likumprojekta pamatprincipiem prasa neuzņemt likumprojektā regulējumus, kas būtu kāda cita likuma jautājums (*sk. iepriekš VIII sadaļu*). Tādēļ neredzu saistību starp likumprojekta mērķi un plānu un potenciālo uzdevumu Ministru kabinetam

sagatavot likumprojektu par Latvijas sadalījumu ES NUTS2 reģionos (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 82. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Viktors Valainis*).

XLV

Uzskatu, ka ideja par uzdevumu Ministru kabinetam izvērtēt nepieciešamo finansējumu likumprojekta mērķu sasniegšanai varētu būt diskutējama (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 81. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Juris Pūce*).

Tajā pašā laikā vēlos norādīt, ka fiskāli ietilpīgs būs Latviešu vēsturisko zemju attīstības plāns, nevis šis likumprojekts pats par sevi. Savukārt attīstības plānu paredz spēkā esošais Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 13. punkts.

N Likumprojekta pielikumi

XLVI

Jau esmu uzsvēris, ka ir nepieciešams saglabāt likumprojekta 1. un 2. pielikumu (*sk. iepriekš VI un XXII sadaļu*).

Tāpat esmu norādījis uz to, kā veidoti likumprojekta pielikumi un konstatēta atsevišķu pagastu un pilsētu piederība konkrētām latviešu vēsturiskajām zemēm (*sk. iepriekš VI un VII sadaļu*). Esmu izteicis arī savus apsvērumus par Rīgu kā atsevišķu latviešu vēsturisko zemi (*sk. XVIII sadaļu*).

Likumprojekta 1. un 2. pielikumā ietvertā pagastu un pilsētu piederība konkrētām latviešu vēsturiskajām zemēm ir konstatēta, uzklusot ekspertu viedokli un respektējot zinātniskus argumentus; tie ir bijuši attiecīgās izšķiršanās pamatā.

Tādēļ, debatējot par priekšlikumiem likumprojekta pielikumiem, aicinu uzklusīt ekspertus un iespējamās korekcijas balstīt zinātniskos argumentos, nevis politiskā lēmumā (*sk. likumprojekta tabulas otrajam lasījumam 83.–110. priekšlikumu, kuru iesniedzis deputāts Juris Pūce un deputāts Viktors Valainis*).

Te īpaši svarīgi ņemt vērā, ka objektīvi pastāvošās latviešu vēsturisko zemju saskares līnijas nesakrīt ar esošo vai iecerēto pašvaldību un plānošanas reģionu (potenciāli administratīvo reģionu robežām). Tāpēc nepieļaujami būtu latviešu vēsturisko zemju saskares līnijas pakārtot esošo vai iecerēto pašvaldību un plānošanas reģionu (vai administratīvo reģionu) kartei.

Es ceru, ka šie mani apsvērumi varētu palīdzēt Saeimas Administratīvo teritoriālās reformas komisijai likumprojekta “Latviešu vēsturisko zemju likums” sagatavošanai otrajam lasījumam.

Esmu pārliecināts, ka Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisija spēs paveikt šo uzdevumu, un Saeima Latviešu vēsturisko zemju likumā ietvers jēdzīgu un precīzu regulējumu, kas nepieciešams likumprojekta mērķu sasniegšanai. Kā arī ceru, ka attiecīgais likums stāsies spēkā 2021. gada 1. jūlijā, kā tas arī bijis plānots.

Valsts prezidents

Egils Levits